

Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie siódmej szkoły podstawowej - I okres

Kształcenie literackie i kulturowe

Ocena: dopuszczający

- klasyfikuje czytany utwór jako należący do *epiki*, *liryki* lub *dramatu*,
- rozpoznaje fraszkę, nowelę, balladę, komiks, określa tematykę wybranych utworów, odróżnia je od rodzajów literackich,
- zauważa związek problematyki utworów literackich z życiem i uniwersalnymi wartościami,
- wiąże czytany utwór ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem,
- wymienia elementy warstwy przedstawieniowej dzieła sztuki,
- wyszukuje w tekście wskazane informacje, stara się porządkować zgromadzony materiał,
- czyta fragmenty tekstów publicystycznych i popularnonaukowych,
- zauważa we wskazanych przez nauczyciela tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych,
- odtwarza fabułę utworu na poziomie dosłownym,
- rozpoznaje nadawcę i adresata wypowiedzi, narratora,
- wskazuje metafory, epitety, porównania,
- rozpoznaje nazwy i określenia związane z teatrem,
- dzieli tekst na części kompozycyjne, wyodrębnia sceny,
- wymienia elementy świata przedstawionego.

Ocena: dostateczny

- wskazuje podstawowe cechy tekstów epickich, lirycznych i dramatycznych, odnajduje je w czytanych utworach,
- stara się posługiwać terminologią związaną z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi,
- rozpoznaje fraszkę, nowelę, balladę, komiks, określa tematykę wybranych utworów, odróżnia je od rodzajów literackich,
- dostrzega przenośny charakter utworu,
- nazywa i określa nadawcę i adresata wypowiedzi,
- wskazuje i nazywa środki językowe: epitet, porównanie, metafora, apostrofa, inwokacja, powtórzenie, pytanie retoryczne,
- próbuje przełożyć język metafor na znaczenia dosłowne,
- opisuje elementy świata przedstawionego, stara się rozbudować wypowiedź
- wskazuje podobieństwa między teatrem a życiem,
- układa chronologicznie wydarzenia z tekstu,
- samodzielnie układa ramowy plan wydarzeń,
- wskazuje związek problematyki utworów literackich z życiem, opisuje wartości, do których odwołuje się utwór,
- zapoznaje się ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem utworu, stara się powiązać utwór ze swoją wiedzą na temat historii i kultury,
- komentuje warstwę przedstawieniową dzieła sztuki, zwraca uwagę na wartość estetyczną tekstów kultury,
- wyszukuje w tekście informacje różnego typu, cytuje fragmenty tekstu,
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie (w tym: *wywiad*),
- znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych

Ocena: dobry

- określa cechy charakterystyczne rodzajów literackich, wskazuje je w czytanych utworach,
- posługuje się terminologią związaną z analizą utworów epickich, lirycznych i dramatycznych,
- wymienia cechy gatunkowe omawianych utworów, nazywa gatunki: fraszka, nowela, ballada, dramat, powieść fantasy,
- rozpoznaje w tekście literackim użyte środki językowe (w tym: *eufemizm*, *porównanie homeryckie*, *symbol*, *alegorię*), próbuje określić ich funkcję, zauważa wartości estetyczne poznawanych utworów,
- określa problematykę egzystencjalną tekstów, nazywa wartości uniwersalne, do których odwołuje się utwór,
- odczytuje utwór, wykorzystując wybrane konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze,
- rozpoznaje znaczenia naddane dzieła sztuki, wskazuje elementy symboliczne, rozpoznaje wartość estetyczną tekstów kultury,
- wydobywa i porządkuje istotne informacje w zależności od ich funkcji w przekazie,
- wyszukuje i porządkuje cytaty,
- wskazuje różnice między literaturą piękną a innymi rodzajami piśmiennictwa,
- zna podstawowe cechy gatunków dziennikarskich (*wywiad*),
- znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych

Ocena: bardzo dobry

- wyjaśnia różnice między poszczególnymi rodzajami, omawia cechy utworów synkretycznych,
- poprawnie posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów epickich, lirycznych i dramatycznych,
- porównuje utwory liryczne i epickie,
- poprawnie posługuje się nazwami gatunków, omawia cechy gatunkowe czytanych utworów: przypowieści, fraszki, noweli, ballady, dramatu romantycznego, powieści fantasy,
- wskazuje funkcję użytych w tekście literackim środków językowych oraz określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich (*np. synestezję, peryfrazę, hiperbolę*),
- poddaje refleksji problematykę egzystencjalną w poznawanych tekstach, hierarchizuje wartości, do których odwołuje się utwór,
- interpretuje utwór, wykorzystując potrzebne konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze,
- wyjaśnia rolę środków języka malarskiego w tworzeniu znaczeń obrazu, interpretuje dzieło sztuki, określa wartości estetyczne tekstów kultury,
- twórczo wykorzystuje informacje z tekstu we własnej pracy,
- funkcjonalnie włącza cytaty do wypowiedzi,
- określa funkcje literatury pięknej, literatury popularnonaukowej i publicystyki,

- samodzielnie określa cechy gatunków dziennikarskich (*wywiad*),
- analizuje zauważone w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych, opisuje sposób nawiązania do nich.

Kształcenie językowe

Ocena: dopuszczający

- rozpoznaje części mowy,
- odmienia wskazane wyrazy przez osoby i przypadki,
- świadomie posługuje się terminami: głoska, litera, sylaba i poprawnie dzieli proste wyrazy na sylaby, głoski, litery,
- komunikuje się z innymi w sposób werbalny i niewerbalny,
- zauważa różnice między wymową a pisownią wyrazów,
- poprawnie akcentuje wyrazy ze stałym akcentem,
- rozpoznaje wyrazy podstawowe i pochodne, rodzinę wyrazów, tworzy wyrazy pochodne według wzoru,
- zna podstawowe skróty i skrótowce, używa ich w wypowiedzi,
- stara się dostosować styl do tworzonej wypowiedzi,
- nie popełnia błędów zakłócających komunikację językową, stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym

Ocena: dostateczny

- świadomie używa języka jako narzędzia komunikowania się,
- poprawnie zapisuje wyrazy, w których występują różnice między wymową a pisownią,
- poprawnie akcentuje większość wyrazów,
- poprawnie dzieli wyrazy na sylaby, głoski, litery,
- recytuje utwór, różnicując środki wyrazu,
- dzieli części mowy na odmienne i nieodmienne,
- wskazuje temat i końcówkę fleksyjną,
- wykorzystuje wiedzę o tematach obocznych w sprawdzaniu pisowni wyrazów
- dzieli proste wyrazy na podstawę słowotwórczą i formant, rozpoznaje wyrazy pokrewne, tworzy wyrazy pochodne,
- podaje znaczenie powszechnie używanych skrótów i skrótowców, poprawnie ich używa,
- zauważa zróżnicowanie stylistyczne wypowiedzi, dostosowuje styl do formy wypowiedzi,
- pisze zgodnie z podstawowymi normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej

Ocena: dobry

- rozumie znaczenie języka w procesie komunikacji,
- wskazuje kryteria podziałów części mowy,
- poprawnie stosuje różne sposoby zapisywania głosek,
- rozpoznaje podstawowe rodzaje zjawisk fonetycznych,
- rozpoznaje podstawowe rodzaje upodobnień fonetycznych,
- poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy,
- rozpoznaje i używa różne rodzaje formantów, poprawnie analizuje budowę słowotwórczą wyrazu,
- tworzy proste rodziny wyrazów,
- rozpoznaje różne style, np. styl retoryczny, styl biblijny, różnicuje stylistycznie swoje wypowiedzi,
- dostrzega w tekstach przykłady perswazji i manipulacji językowej,
- poprawnie odmienia skrótowce i stosuje je w tekście,
- świadomie stosuje w wypowiedziach zasady etykiety językowej,
- pisze zgodnie z normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, stara się poprawiać błędy.

Ocena: bardzo dobry

- rozumie, na czym polega twórczy i sprawczy charakter działań językowych,
- rozumie zjawiska fonetyczne związane z różnicami między wymową a pisownią wyrazów,
- poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy, stosuje w wypowiedzi odpowiednią intonację zdaniową,
- rozumie różnice między deklinacją a koniugacją,
- odróżnia rdzeń od podstawy słowotwórczej, tworzy rozbudowane rodziny wyrazów i analizuje strukturę wyrazów pochodnych,
- tworzy złożenia, zestawienia i zrosty,
- określa funkcję skrótów i skrótowców, poprawnie ich używa,
- rozumie mechanizmy perswazji i manipulacji językowej,
- poprawnie używa różne style wypowiedzi i je rozpoznaje,
- wyjaśnia zasady etykiety językowej,
- pisze poprawnie, zauważa popełnione błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne oraz dokonuje ich autokorekty

Tworzenie wypowiedzi

Ocena: dopuszczający

- krótko wypowiada się ustnie na podany temat,
- stara się używać prostych środków retorycznych,
- z pomocą nauczyciela redaguje plan wypowiedzi,
- pisze według podanego wzoru, z pomocą nauczyciela, poznane formy wypowiedzi, w tym: opis przeżyć wewnętrznych, wywiad, opinię, reklamę, przeprosiny, życzenia, zaproszenie, rozprawkę, streszczenie, recenzję,
- stosuje akapity,

- formułuje prostą tezę,
- wyraża własne zdanie i stara się je uzasadnić,
- przedstawia rzeczowe argumenty w dyskusji na temat problemów znanych z codziennym życiem,
- stara się podać przykłady ilustrujące argumenty,
- z pomocą nauczyciela podejmuje próby wnioskowania,
- rozpoznaje w tekstach reklamowych niektóre środki perswazji i manipulacji,
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi,
- formułuje pytania dotyczące warstwy przedstawieniowej utworu,
- głośno czyta i recytuje teksty, zachowując podstawowe zasady wymowy

Ocena: dostateczny

- wypowiada się ustnie, zachowuje wewnętrzną logikę wypowiedzi, używa środków retorycznych,
- gromadzi materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi, pisze plan wypowiedzi,
- pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: życzenia, zaproszenie, streszczenie, opis przeżyć wewnętrznych, recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, tekst reklamowy, tekst przeprosin, starając się zachować wyznaczniki gatunku,
- stosuje akapity zaznaczające trójdzielną budowę pracy,
- formułuje tezę, wie, czym jest hipoteza,
- wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając prostej argumentacji,
- przedstawia rzeczowe i emocjonalne argumenty w dyskusji na temat znanych mu z doświadczenia problemów,
- podaje przykłady ilustrujące argumenty,
- formułuje proste wnioski,
- dostrzega symboliczne elementy świata przedstawionego,
- rozpoznaje w tekstach reklamowych podstawowe środki perswazji i manipulacji,
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi,
- podejmuje samodzielne próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje),
- formułuje pytania związane z dosłownymi znaczeniami utworu,
- głośno, płynnie czyta i recytuje teksty, przestrzega zasad intonacji zdaniowej

Ocena: dobry

- wypowiada się ustnie, porządkując treść swojej wypowiedzi, wykorzystuje środki retoryczne,
- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy poprawnie plan wypowiedzi,
- przygotowuje prezentację multimedialną,
- pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: życzenia, plan wydarzeń i streszczenie, zaproszenie, opis przeżyć wewnętrznych, przemówienie, tekst reklamowy, rozprawkę, recenzję, stosując odpowiednią dla danej formy kompozycję,
- stosuje akapity jako spójne całości myślowe,
- formułuje tezę i hipotezę,
- wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając właściwych argumentów,
- przedstawia argumenty w dyskusji dotyczącej tekstu literackiego,
- podaje odpowiednie przykłady ilustrujące argumenty, używa argumentów rzeczowych, logicznych, emocjonalnych,
- formułuje wnioski wynikające z argumentacji,
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi,
- dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje),
- formułuje pytania związane z przenośnymi znaczeniami utworu,
- głośno czyta i recytuje teksty, dobierając odpowiednie tempo i intonację.

Ocena: bardzo dobry

- tworzy rozbudowaną wypowiedź na podany temat, zachowuje logikę, spójność i kompozycję wypowiedzi,
- funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne w celu oddziaływania na odbiorcę,
- samodzielnie selekcjonuje i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy szczegółowy plan wypowiedzi,
- samodzielnie pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: streszczenie, opis przeżyć wewnętrznych, recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, układa mowę, rozwiniętą opinię, tekst reklamy, stosując odpowiednie zasady kompozycji i zachowując zasady spójności językowej,
- stosuje rytm akapitowy,
- samodzielnie formułuje tezę i hipotezę,
- swobodnie wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając różnorodnych argumentów,
- podaje celne i różnorodne przykłady ilustrujące argumenty,
- podsumowuje rozważania, samodzielnie formułuje wnioski,
- rozpoznaje w tekstach reklamowych środki perswazji i manipulacji, wskazuje ich funkcję,
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi,
- samodzielnie dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje),
- formułuje pytania problemowe dotyczące wszystkich składników utworu,
- interpretuje głośowo utwór.

Samokształcenie

Ocena: dopuszczający

- korzysta, z poszanowaniem praw autorskich, z różnych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela,
- rozwija nawyk systematycznego uczenia się,
- uczestniczy w pracy grupowej, współpracuje z innymi w realizacji projektów edukacyjnych,

- uczestniczy w programowych wyjściach o charakterze kulturalnym

Ocena: dostateczny

- korzysta, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji,
- uczy się systematycznie,
- uczestniczy w projektach edukacyjnych,
- podejmuje próby prezentowania przygotowanego materiału,
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia, wyraża swoje zdanie,
- uczestniczy w wybranych wydarzeniach kulturalnych w swoim regionie

Ocena: dobry

- korzysta z samodzielnie wybranych źródeł informacji, szanując cudzą własność intelektualną,
- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- stara się myśleć krytycznie, wyraża opinie,
- aktywnie realizuje projekty, prezentuje efekty pracy indywidualnej lub grupowej,
- uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu

Ocena: bardzo dobry

- pogłębia swoją wiedzę przedmiotową, korzystając rzetelnie, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji,
- rozwija nawyk krytycznego myślenia i formułowania opinii,
- bierze udział w konkursach, wykładach, pracach kół przedmiotowych itp.
- aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, którego osiągnięcia w znacznym stopniu wykraczają poza wymagania dopełniające. Jego praca cechuje się samodzielnością i kreatywnością. Prezentuje wysoki poziom wiedzy i erudycji interdyscyplinarnej. Świadomie i funkcjonalnie posługuje się bogatym słownictwem terminologicznym. Samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literatury pięknej, literatury faktu. Czyta, rozumie i wykorzystuje w swojej pracy teksty popularnonaukowe i naukowe. Potrafi analizować i interpretować dzieła malarskie z uwzględnieniem specyfiki środków języka malarskiego. Formułuje problemy, proponuje sposoby ich rozwiązania. Z zaangażowaniem podejmuje się realizacji projektów edukacyjnych, występuje w roli lidera grupy. Tworzy bezbłędne wypowiedzi ustne i pisemne. Odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych, publikuje swoje teksty.

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym nie jest w stanie wykonać, nawet z pomocą nauczyciela, zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak aktywności w dążeniu do zdobycia wiedzy i umiejętności wyklucza osiągnięcie nawet minimalnego postępu.

Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie siódmej szkoły podstawowej - II okres

Kształcenie literackie i kulturowe

Ocena: dopuszczający

- klasyfikuje czytany utwór jako należący do *epiki, liryki* lub *dramatu*,
- zna podstawowe pojęcia związane z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi,
- wie, że istnieją gatunki literackie (w tym: *pamiętnik, komedia, tren, ballada, epepeja*), odróżnia je od rodzajów literackich,
- wie, że język utworu literackiego cechuje się obecnością różnych środków stylistycznych,
- zauważa związek problematyki utworów literackich z życiem i uniwersalnymi wartościami,
- wiąże czytany utwór ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem,
- wymienia elementy warstwy przedstawieniowej dzieła sztuki,
- wyszukuje w tekście wskazane informacje, stara się porządkować zgromadzony materiał,
- czyta fragmenty tekstów publicystycznych i popularnonaukowych,
- rozpoznaje wskazany przez nauczyciela tekst jako artykuł prasowy,
- zabiera głos w dyskusji,
- zauważa we wskazanych przez nauczyciela tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych.

Ocena: dostateczny

- wskazuje podstawowe cechy tekstów epickich, lirycznych i dramatycznych, odnajduje je w czytanych utworach,
- stara się posługiwać terminologią związaną z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi,
- stara się posługiwać nazwami gatunków literackich, wskazuje utwory należące do tych gatunków,
- wyszukuje w tekście literackim użytych środków językowych, stara się je nazwać,
- wskazuje związek problematyki utworów literackich z życiem, opisuje wartości, do których odwołuje się utwór,
- zapoznaje się ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem utworu, stara się powiązać utwór ze swoją wiedzą na temat historii i kultury,
- komentuje warstwę przedstawieniową dzieła sztuki, zwraca uwagę na wartość estetyczną tekstów kultury,
- wyszukuje w tekście informacje różnego typu, cytuje fragmenty tekstu,
- klasyfikuje poznawany tekst jako literacki, publicystyczny lub popularnonaukowy,
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie (w tym: *artykuł*),
- znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych

Ocena: dobry

- określa cechy charakterystyczne rodzajów literackich, wskazuje je w czytanych utworach,
- posługuje się terminologią związaną z analizą utworów epickich, lirycznych i dramatycznych,
- wymienia cechy gatunkowe omawianych utworów, nazywa gatunki: komedia, dramat, pamiętnik, tren,
- rozpoznaje w tekście literackim użyte środki językowe (w tym: *eufemizm, symbol, alegorię*), próbuje określić ich funkcję, zauważa wartości estetyczne poznawanych utworów,
- określa problematykę egzystencjalną tekstów, nazywa wartości uniwersalne, do których odwołuje się utwór,
- odczytuje utwór, wykorzystując wybrane konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze,
- rozpoznaje znaczenia naddane dzieła sztuki,
- wskazuje elementy symboliczne, rozpoznaje wartość estetyczną tekstów kultury,
- wydobywa i porządkuje istotne informacje w zależności od ich funkcji w przekazie,
- wyszukuje i porządkuje cytaty,
- wskazuje różnice między literaturą piękną a innymi rodzajami piśmiennictwa,
- zna podstawowe cechy gatunków dziennikarskich (*artykuł*),
- znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych.

Ocena: bardzo dobry

- wyjaśnia różnice między poszczególnymi rodzajami, omawia cechy utworów synkretycznych,
- poprawnie posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów epickich, lirycznych i dramatycznych,
- poprawnie posługuje się nazwami gatunków, omawia cechy gatunkowe czytanych utworów: dramatu, komedii, trenu,
- wskazuje funkcję użytych w tekście literackim środków językowych oraz określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,
- poddaje refleksji problematykę egzystencjalną w poznawanych tekstach, hierarchizuje wartości, do których odwołuje się utwór,
- interpretuje utwór, wykorzystując potrzebne konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze,
- wyjaśnia rolę środków języka malarskiego w tworzeniu znaczeń obrazu, interpretuje dzieło sztuki, określa wartości estetyczne tekstów,
- twórczo wykorzystuje informacje z tekstu we własnej pracy,
- funkcjonalnie włącza cytaty do wypowiedzi,
- określa funkcje literatury pięknej, literatury popularnonaukowej i publicystyki,
- samodzielnie określa cechy gatunków dziennikarskich (*artykuł*),
- analizuje zauważone w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych, opisuje sposób nawiązania do nich

Kształcenie językowe

Ocena: dopuszczający

- komunikuje się z innymi w sposób werbalny i niewerbalny,
- zauważa różnice między wymową a pisownią wyrazów,
- rozpoznaje wypowiedzenia, odróżnia zdanie od równoważnika zdania, zdanie pojedyncze od złożonego,
- wyodrębnia w zdaniu związek główny,
- zna rodzaje zdań złożonych współrzędnie, tworzy zdania współrzędne,

- stosuje proste zdania podrzędnie złożone, wskazuje zdania składowe,
- rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy, w tym imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe,
- tworzy według wzoru imiesłowy równoważnik zdania,
- stara się dostosować styl do tworzonej wypowiedzi,
- stosuje podstawowe zasady etykiety językowej,
- nie popełnia błędów zakłócających komunikację językową, stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym.

Ocena: dostateczny

- świadomie używa języka jako narzędzia komunikowania się,
- poprawnie zapisuje wyrazy, w których występują różnice między wymową a pisownią,
- zastępuje zdania ich równoważnikami, przekształca wypowiedzenia,
- stosuje zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdania złożone,
- rozpoznaje i stosuje rodzaje imiesłówów,
- tworzy imiesłowy równoważnik zdania,
- wyodrębnia grupę podmiotu i orzeczenia,
- tworzy różne rodzaje zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych, nazywa ich rodzaje,
- zauważa różnicowanie stylistyczne wypowiedzi, dostosowuje styl do formy wypowiedzi,
- stosuje zasady etykiety językowej,
- pisze zgodnie z podstawowymi normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej

Ocena: dobry

- rozumie znaczenie języka w procesie komunikacji,
- sprawnie posługuje się różnymi typami wypowiedzeń,
- stosuje w wypowiedzeniach zdania podrzędnie i współrzędnie złożone, stosuje zasady interpunkcji, spójniki i zaimki względne,
- wskazuje w związkach wyrazowych wyrazy określające i określane,
- stosuje wszystkie rodzaje zdań okolicznikowych, dopełnieniowych,
- graficznie oddaje strukturę zdania pojedynczego i złożonego,
- tworzy imiesłowy przymiotnikowy i stosuje je w wypowiedzi,
- na ogół poprawnie stosuje imiesłowy równoważnik zdania,
- przekształca imiesłowy równoważnik zdania na zdanie złożone i odwrotnie,
- rozpoznaje różne style, różnicuje stylistycznie swoje wypowiedzi,
- świadomie stosuje w wypowiedziach zasady etykiety językowej,
- pisze zgodnie z normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, stara się poprawiać błędy

Ocena: bardzo dobry

- rozumie, na czym polega twórczy i sprawczy charakter działań językowych,
- celowo wykorzystuje różne typy wypowiedzeń do osiągnięcia zamierzonych efektów,
- tworzy poprawny wykres zdania,
- wyjaśnia zasady tworzenia i odmiany imiesłówów,
- poprawnie stosuje imiesłowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje,
- zachowuje zasady interpunkcji,
- poprawnie używa różnych stylów wypowiedzi i je rozpoznaje,
- wyjaśnia zasady etykiety językowej,
- pisze poprawnie, zauważa popełnione błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne oraz dokonuje ich autokorekty

Tworzenie wypowiedzi

Ocena: dopuszczający

- krótko wypowiada się ustnie na podany temat,
- stara się używać prostych środków retorycznych, frazeologizmów,
- z pomocą nauczyciela redaguje plan wypowiedzi,
- pisze według podanego wzoru, z pomocą nauczyciela, poznane formy wypowiedzi, w tym: charakterystykę porównawczą, list otwarty, artykuł prasowy, opis sytuacji, tekst kondolencji,
- stosuje akapity,
- wyraża własne zdanie i stara się je uzasadnić,
- przedstawia rzeczowe argumenty w dyskusji na temat problemów znanych z codziennego życia,
- stara się podać przykłady ilustrujące argumenty,
- z pomocą nauczyciela podejmuje próby wnioskowania,
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi,
- podejmuje próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza),
- formułuje pytania dotyczące warstwy przedstawieniowej utworu,
- głośno czyta i recytuje teksty, zachowując podstawowe zasady wymowy

Ocena: dostateczny

- wypowiada się ustnie, zachowuje wewnętrzną logikę wypowiedzi, używa środków retorycznych,
- gromadzi materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi, pisze plan wypowiedzi,
- pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: prezentację multimedialną, charakterystykę porównawczą, list otwarty, artykuł problemowy,

- tekst kondolencji, opis sytuacji, starając się zachować wyznaczniki gatunku,
- stosuje akapity zaznaczające trójdzielną budowę pracy,
 - formułuje tezę, wie, czym jest hipoteza,
 - wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając prostej argumentacji,
 - przedstawia rzeczowe i emocjonalne argumenty w dyskusji na temat znanych mu z doświadczenia problemów,
 - bierze udział w dyskusji, podaje przykłady ilustrujące argumenty,
 - formułuje proste wnioski,
 - zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi,
 - podejmuje samodzielne próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje),
 - formułuje pytania związane z dosłownymi znaczeniami utworu,
 - głośno, płynnie czyta i recytuje teksty, przestrzega zasad intonacji zdaniowej

Ocena: dobry

- wypowiada się ustnie, porządkując treść swojej wypowiedzi, wykorzystuje środki retoryczne,
- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy poprawnie plan wypowiedzi,
- pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: charakterystykę porównawczą, list otwarty, artykuł prasowy, opis sytuacji, tekst kondolencji, psychologiczny portret bohatera, stosując odpowiednią dla danej formy kompozycję,
- stosuje akapity jako spójne całości myślowe,
- wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając właściwych argumentów,
- przedstawia argumenty w dyskusji dotyczącej tekstu literackiego,
- podaje odpowiednie przykłady ilustrujące argumenty,
- formułuje wnioski wynikające z argumentacji,
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi,
- dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje),
- formułuje pytania związane z przenośnymi znaczeniami utworu,
- głośno czyta i recytuje teksty, dobierając odpowiednie tempo i intonację.

Ocena: bardzo dobry

- tworzy rozbudowaną wypowiedź na podany temat, zachowuje logikę, spójność i kompozycję wypowiedzi,
- funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne w celu oddziaływania na odbiorcę,
- samodzielnie selekcjonuje i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy szczegółowy plan wypowiedzi,
- samodzielnie pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: prezentację multimedialną, charakterystykę porównawczą bohaterów, list otwarty, artykuł problemowy z komentarzem i oceną, opis sytuacji, tekst kondolencji, stosując odpowiednie zasady kompozycji i zachowując zasady spójności językowej,
- stosuje rytm akapitowy,
- samodzielnie formułuje tezę i hipotezę,
- swobodnie wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając różnorodnych argumentów,
- podaje celne i różnorodne przykłady ilustrujące argumenty,
- podsumowuje rozważania, samodzielnie formułuje wnioski,
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi,
- samodzielnie dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje),
- prowadzi dyskusję,
- formułuje pytania problemowe dotyczące wszystkich składników utworu,
- interpretuje głosowo utwór.

Samokształcenie

Ocena: dopuszczający

- korzysta, z poszanowaniem praw autorskich, z różnych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela,
- rozwija nawyk systematycznego uczenia się,
- uczestniczy w pracy grupowej, współpracuje z innymi w realizacji projektów edukacyjnych,
- uczestniczy w programowych wyjściach o charakterze kulturalnym

Ocena: dostateczny

- korzysta, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji,
- uczy się systematycznie,
- uczestniczy w projektach edukacyjnych,
- podejmuje próby prezentowania przygotowanego materiału,
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia, wyraża swoje zdanie,
- uczestniczy w wybranych wydarzeniach kulturalnych w swoim regionie

Ocena: dobry

- korzysta z samodzielnie wybranych źródeł informacji, szanując cudzą własność intelektualną,
- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- stara się myśleć krytycznie, wyraża opinie,
- aktywnie realizuje projekty, prezentuje efekty pracy indywidualnej lub grupowej,
- uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu

Ocena: bardzo dobry

- pogłębia swoją wiedzę przedmiotową, korzystając rzetelnie, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji,
- rozwija nawyk krytycznego myślenia i formułowania opinii,
- bierze udział w konkursach, wykładach, pracach kół przedmiotowych itp.
- aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, którego osiągnięcia w znacznym stopniu wykraczają poza wymagania dopełniające. Jego praca cechuje się samodzielnością i kreatywnością. Prezentuje wysoki poziom wiedzy i erudycji interdyscyplinarnej. Świadomie i funkcjonalnie posługuje się bogatym słownictwem terminologicznym. Samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literatury pięknej, literatury faktu. Czyta, rozumie i wykorzystuje w swojej pracy teksty popularnonaukowe i naukowe. Potrafi analizować i interpretować dzieła malarskie z uwzględnieniem specyfiki środków języka malarskiego. Formułuje problemy, proponuje sposoby ich rozwiązania. Z zaangażowaniem podejmuje się realizacji projektów edukacyjnych, występuje w roli lidera grupy. Tworzy bezbłędne wypowiedzi ustne i pisemne. Odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych, publikuje swoje teksty.

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym nie jest w stanie wykonać, nawet z pomocą nauczyciela, zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak aktywności w dążeniu do zdobycia wiedzy i umiejętności wyklucza osiągnięcie nawet minimalnego postępu.